

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

08 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Constantin Alerguș, Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti,
Iurie Bejenaru,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de inculpatul Palancica Vitalii, împotriva sentinței Judecătoriei Ialoveni din 27 decembrie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2014, în cauza penală în privința lui

Palancica Vitalii Vasiliu,

născut la 12 februarie 1984, originar și domiciliat pînă la reținere în r-nul Ialoveni, s. Horești.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 07 august 2013 - pînă la 27 decembrie 2013 (instanța de fond);*
- 2. de la 29 ianuarie 2014 - pînă la 12 februarie 2014 (instanța de apel);*
- 3. de la 16 aprilie 2014 - pînă la 08 iulie 2014 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art.431 alin. (1) pct.1¹⁾ Cod de procedură penală legal executată.

C O N S T A T Ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Ialoveni, din 27 decembrie 2013, pronunțată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, Palancica Vitalii a fost condamnat în baza art. 187 alin.(2) lit.d), e), f) Cod penal, la 3 ani 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

S-a dispus încasarea de la Palancica V. în beneficiul lui Mașcauțan Ecaterina prejudiciul material în mărime de 130 lei.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Palancica Vitalii la 29 iunie 2013, aproximativ la ora 01¹⁰, fiind în stare de ebrietate alcoolică, avînd scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, a

pătruns în domiciliul cet. Mășcauțan Ecaterina, din s. Horești, r-nul Ialoveni, de unde, în mod deschis, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață și sănătatea persoanei, cauzându-i leziuni corporale, a sustras bani în sumă de 25 lei și 7 sticle de vin, a câte 1,5 litri, cauzându-i părții vătămate o daună materială considerabilă în valoare totală de 130 lei.

3. Împotriva sentinței a declarat apel inculpatul, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, cu aplicarea art. 90 Cod penal, deoarece pedeapsa aplicată este prea aspră, pentru prima dată a săvârșit o infracțiune, vina a recunoscut-o și se căiește sincer de cele comise. Prin urmare, instanța de fond nu a ținut cont de toate circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea penală, precum și de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării sale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2014, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de inculpat.

5. Instanța de apel a constatat că instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor pe dosar, a apreciat probele cauzei din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia de vinovăție a inculpatului Palancica V. în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Totodată, a considerat că la aplicarea pedepsei lui Palancica V. pentru infracțiunea comisă, instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 75-77 Cod penal și anume de caracterul și gradul prejudiciabil al faptei săvârșite, de poziția inculpatului care și-a recunoscut vinovăția, căindu-se sincer, precum și că a colaborat activ cu organul de urmărire penală, că judecarea cauzei penale a avut loc pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de fond i-a stabilit inculpatului o pedeapsă în limitele prevăzute de lege reieșind și din scopul acesteia, anume de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și de prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni atât de către inculpat, cât și de către alte persoane.

6. Împotriva hotărârilor judecătorești nominalizate a declarat recurs ordinar inculpatul Palancica Vitalii, care invocând ca temei de drept prevederile art. 427 alin.(1) pct.8) și 12) Cod de procedură penală, solicită, casarea acestora, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care în privința sa să fie aplicate prevederile art. 90 Cod penal, motivând prin

faptul că, inculpatul a recunoscut cele comise, căindu-se sincer, iar instanțele judecătorești nu au ținut cont de principiul individualizării pedepsei penale, nu s-au respectat cerințele art. 6 CEDO privitor la asigurarea unui proces echitabil, nu s-a pronunțat motivat din care motive s-a respins cererea de apel, ca nefondată, privind aplicarea art. 90 Cod penal, deoarece scopul legii penale constă în corectarea persoanelor care au admis infracțiuni, prin urmare stabilirea unei pedepse non-privative de libertate i-ar permite să demonstreze că infracțiunea pe care a comis-o va fi o lecție pentru toată viața, iar corectarea sa este posibilă fără privarea de libertate.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept de a-l admite, cu casarea hotărârilor atacate, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Din textul recursului declarat, Colegiul atestă că, recurentul invocă temeiurile de casare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 8) și 12) Cod de procedură penală și anume: nu au fost întrunite elementele infracțiunii, iar faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Cu toate că invocă ca temei de drept prevederile art. 427 alin. (1) pct.8) Cod de procedură penală, în final recurentul solicită doar aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material. Chestiunea dacă fapta este constatată conform legii este un temei de drept, deoarece privește încadrarea juridică dată faptei săvârșite, astfel ea cade în controlul instanței de recurs pentru care fapta nu poate fi privită ca stabilită, atunci când se constată ilegalități.

Prevederile art. 113 Cod penal, stipulează că calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători, iar noțiunea de calificare a infracțiunii cuprinde determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală.

Colegiul penal menționează că, potrivit rechizitoriului Palancica Vitalii a fost învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. d), e), f) Cod penal - jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, prin pătrundere în locuință, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață și sănătatea persoanei, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Totodată, Colegiul penal lărgit constată că la calificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 187 alin.(2) lit. f) Cod penal - *“săvârșirea infracțiunii cu cauzarea de daune în proporții considerabile”*, instanțele de fond și de apel au admis eroare de fapt, și anume discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține, urmată de o încadrare juridică greșită, din care considerente hotărârile nominalizate urmează a fi casate în această parte.

Prin sentința Judecătorei Ialoveni din 27 decembrie 2012, Palancica Vitalii a fost condamnat în baza art. 187 alin.(2) lit.d), e), f) Cod penal la 3 ani și 6 luni închisoare, pentru comiterea sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, săvârșită prin pătrundere în locuință, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Sentința atacată de către inculpatul Palancica V. a fost menținută de instanța de apel, prin decizia sa, din 12 februarie 2014.

În acord cu alin. (2) art. 126 Cod penal, Colegiul penal statuează că la calificarea infracțiunii de sustragere, *săvârșite cu cauzarea de daune în proporții considerabile*, este necesar să se țină cont de faptul că caracterul considerabil al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerație valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute de ea, alte circumstanțe care influențează esențial starea materială a victimei.

Potrivit doctrinei juridice, printre *„alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei”* pot fi enumerate venitul membrilor familiei; starea de sănătate a victimei și a membrilor familiei ei apti de muncă; angajarea sau neangajarea victimei la o muncă permanentă sau provizorie.

Așadar, circumstanța agravantă *„cu cauzarea de daune considerabile”* a infracțiunii prevăzută de lit. f) alin. (2) art. 187 Cod penal are un caracter estimativ. Ea nu este formalizată prin prevederi legale, așa cum este cazul

„proportii mari” sau al „proportiiilor deosebit de mari”, ori al „proportiiilor mici”. Astfel, reieșind din doctrina penală, dacă victima are o stare materială „satisfăcătoare”, atunci nu va funcționa circumstanța agravantă „săvârșirea infracțiunii cu cauzarea de daune în proporții considerabile”. Dacă însă starea materială a victimei este „nesatisfăcătoare”, atunci circumstanța agravantă menționată devine funcțională.

Este necesar de luat în considerație că, chiar dacă aprecierea subiectivă de către victimă este importantă la stabilirea caracterului considerabil al daunei cauzate, aceasta nu trebuie să influențeze asupra regulii că prin sustragere poate fi cauzat doar un prejudiciu patrimonial efectiv (real). De aceea, nu trebuie confundat modul de determinare a prejudiciului patrimonial cu caracterul acestui prejudiciu.

Prin urmare, instanța de recurs notează că sarcina de a prezenta în cadrul ședinței de judecată probe pertinente și admisibile, care ar confirma prejudiciul considerabil cauzat părții vătămate îi revine părții acuzării, în conformitate cu pct. (1) alin. (1) art. 53 Cod de procedură penală.

Reieșind din prevederile art. 93 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, declarațiile părții vătămate sunt un mijloc de probă de aceeași valoare ca și declarațiile bănuitului, învinuitului, inculpatului, a părților civile ori civilmente responsabile, martorului. Ca probe, acestea se supun aprecierii de către organul de urmărire penală ori de către judecător în modul prevăzut de art.101 Cod de procedură penală.

Din materialele cauzei, Colegiul penal conchide că partea vătămată fiind audiată în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond (f.d. 89-verso) a declarat că: „Inculpatul i-a cauzat pagubă materială în sumă de 130 lei”.

Examinînd materialele cauzei instanța de recurs remarcă, că doar în procesul-verbal de sesizare despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea infracțiunii din 29 iunie 2013 a părții vătămate Mașcauțan Ec. este menționat că – „i-a fost sustras suma de 25 lei și 7 sticle de vin de 1.5 litri, prin ce i-a fost cauzat un prejudiciu material considerabil în sumă totală de 130 lei (f.d.9). Pe parcursul desfășurării urmăririi penale partea vătămată nu a declarat că prejudiciul material cauzat pentru ea ar fi considerabil și nici nu este fixat în procesele-verbale de interogare a părții vătămate.

Totodată, instanța de recurs constată că în cadrul cercetării judecătorești, acuzatorul de stat nu a prezentat alte probe ce ar dovedi

cauzarea părții vătămate a daunei în proporții considerabile, iar în instanța de apel nu a fost audiată partea vătămată, pentru a concretiza dacă dauna cauzată este considerabilă sau esențială.

Raportînd cele menționate, la cauza dată Colegiul penal consideră că concluziile instanțelor de fond și apel sunt neîntemeiate, că în lipsa probelor, determinarea valorii prejudiciului cu calificativul „considerabil” sau „neconsiderabil” îi aparține părții vătămate, care după convingerea sa lăuntrică, ținînd cont de circumstanțele cărora aceasta le dă apreciere în mod conștient, este în drept să determine valoarea prejudiciului ce i s-a cauzat.

Deoarece în prezenta speță nu este demonstrată agravanta infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal și anume „cauzarea de daune în proporții considerabile”, instanța de recurs consideră că, faptei săvîrșite de către inculpat, instanțele de fond și apel i-au dat o încadrare juridică greșită, fiind prezent temeiul de casare stipulat în pct. 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Deși, recurentul indică ca temei pentru recurs și pct. 8) al normei art. 427 CPP și anume faptul că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii, Colegiul îl consideră neîntemeiat, deoarece acesta a fost invocat abia la etapa recursului, iar potrivit declarațiilor inculpatului date în cadrul urmăririi penale (f.d. 37, 42), instanțele de fond și apel (f.d. 91, 108), acesta și-a recunoscut integral vina, cauza fiind examinată pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală și a solicitat aplicarea în privința sa a prevederilor art. 90 Cod penal (f.d.96), invocînd circumstanțe atenuante.

Totodată, instanța de recurs menționează că la stabilirea pedepsei instanțele de judecată nu au reținut în deplină măsură prevederile art.75 Cod penal, care stipulează că persoanei recunoscute vinovate de săvîrșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în partea specială a prezentului Cod și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a prezentului Cod.

Astfel, Colegiul reține că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, menționăm, **echitabilă**, în limitele sancțiunii legii în baza căruia persoana se declară vinovată. În același rînd, după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții generale a Codului penal, în special, a prevederilor art.90 Cod penal, în cazul în care nu sunt impedimente.

În sensul art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, avînd drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni, atît din partea condamnaților, cît și din partea altor persoane.

Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

În cazul săvîrșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singură în măsură să înfăptuiască nemijlocit opera de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, avînd deplina libertate de acțiune în vederea realizării acestei operațiuni.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvîrșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

- împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;
- starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii;
- motivul săvîrșirii infracțiunii și scopul urmărit;
- natura și frecvența infracțiunilor care constituie antecedentele penale ale infractorului;
- conduita după săvîrșirea faptei și în cursul procesului penal;
- nivelul de educație, vîrsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

Criteriile generale de individualizare a pedepsei pot fi definite ca fiind acele reguli, principii, prevăzute în Codul penal, de care instanța de judecată trebuie să țină seamă la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia.

Colegiul penal conchide, că instanțele de fond și apel la individualizarea pedepsei inculpatului Palancica V. nu au ținut cont în măsura deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei.

Prin hotărârile judecătorești în privința inculpatului Palancica Vitalii au fost reținute *circumstanțe atenuante*, și anume: recunoașterea vinovăției, căința sinceră.

Cu toate că, în speță sunt prezente un cumul de circumstanțe atenuante, instanțele de judecată i-au aplicat lui Palancica Vitalii o pedeapsă reală, sub formă de 3 ani 6 luni închisoare, fără aplicarea art. 90 Cod penal, menționând că nu există temei pentru aplicarea normei date, însă Colegiul penal constată că această concluzie și o asemenea motivare a soluției instanțelor inferioare nu corespunde criteriilor de stabilire a pedepsei, deoarece suspendarea condiționată a executării pedepsei conform art. 90 alin.(4) Cod penal, poate avea loc și în cazul săvârșirii unei infracțiuni grave (art. 187 alin.(2) Cod penal), iar în speță nu este nici un impediment pentru aplicarea acestei norme de drept.

Raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal are la origine persoana și comportamentul acesteia pînă la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei, față de cele comise, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei, cum ar fi: conduita bună a infractorului, străduința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau a repara paguba cauzată, comportarea sinceră în cursul procesului.

Ținînd cont de aceste împrejurări, avînd în vedere atît principiul prevăzut în art. 4 Cod penal – umanismul legii penale, cît și prevederile art. 61 alin.(2) Cod penal, Colegiul penal ajunge la concluzia că nu este rațional ca Palancica Vitalii să execute pedeapsa stabilită și va aplica prevederile art. 90 Cod penal, cu dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei pe un termen de probă, deoarece careva interdicții la aplicarea art. 90 Cod penal nu sunt, din care motive consideră oportună aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal.

Din aceste considerente, recursul declarat va fi admis, cu casarea parțială a sentinței instanței de fond și deciziei instanței de apel, în latura stabilirii pedepsei, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre, prin care Palancica Vitalii urmează a fi condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. d), e) Cod penal, la 3 ani 6 luni închisoare, executarea pedepsei stabilite, va fi suspendată condiționat, în baza art. 90 Cod penal, pe un termen de probă de 2 ani.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul Palancica Vitalii, casează parțial, sentința Judecătoriei Ialoveni din 27 decembrie 2013 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2014, în latura penală, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, după cum urmează.

Palancica Vitalii se condamnă în baza art. 187 alin.(2) lit. d), e) Cod penal, la 3 (trei) ani 6 (șase) luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 2 (doi) ani.

Palancica Vitalii Vasilii urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă în privința lui nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest sau nu execută pedeapsa penală în baza altor hotărâri judecătorești.

În rest, dispozițiile hotărârilor atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, publicată la 05 august 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Constantin Alerguș

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Iurie Bejenaru